



# बालबच्चाको वृद्धि-विकास बारेमा चिन्ता लागेको कुरा छ की?

## जापानमा बच्चा हुक्ताउने अभिभावक समक्ष

केही वर्ष यता, जापानमा बच्चा हुक्ताउने विदेशी अभिभावकहरू बढाउँ जानुभएको छ। यस पुस्तिका, त्यस्ता समस्त विदेशी अभिभावकहरूको लागि केही मात्रामा भएपनि दुक्क भएर बच्चा हुक्ताउनको लागि सहयोगी बनोस् भन्ने हेतुले तयार गरेका छौं। विशेष गरी, बालबच्चाको वृद्धि-विकास बारेमा चिन्ता लागेको केही कुरा हुँदा, कहाँ गएर, को सँग परामर्श गरेमा ठिक होला थाहा नभएर, के गर्ने कसो गर्ने हुनसक्छ। जापानका प्रत्येक क्षेत्रमा, बालबच्चाको वृद्धि-विकास सम्बन्धि चिन्ता भएका अभिभावकलाई सपोर्ट गर्ने निकाय (ठाउँ) हुन्छन्। समस्त विदेशी अभिभावकहरूले, आवश्यक पने जानकारी तथा सपोर्ट प्राप्त गर्ने साङ्गलो हुनेगरी, यस पुस्तिका उपयोग गरिदिनुभएमा धन्य हुने थिएँ।

### उदाहरणको लागि कतै यस्तो भएको त छैन ?



1. भाषा (बोली) को वृद्धि-विकासमा ढिलाइ भएको छ।
2. नाम बोलाए पनि फर्केर हेदैन।
3. आँखामा अँखा मिलाउँदैन, मिलाउन गाहो हुन्छ।
4. आवाजमा एकदमै सवेदनशील (आँफैले कान बन्द गर्छ)।
5. अन्य बालबतिका प्रति चाहो राख्नैन। अन्य बच्चाहरूसँग खेदैन।
6. शान्तपूर्वक रहन नसकी, यताउता चिलिहुन्छ।
7. कुनै ऐके कुरा फार रुचि राख्ने (कुनै विशेष रड, ट्रेडमार्क, सिम्बोल, अक्षर, अङ्क आदि)।
8. सबैसँग सँगसँगी गतिविधि गर्ने बेलामा, अन्य बच्चाहरूले जस्तै गरी क्रियाकलाप गर्न सक्दैन।
9. टोइलेट या लुगा फेर्ने लगायतका जीवनशैलीमा बानी बसाल्न समय लाएँ।
10. सानोतिनो कुरामा रिसाई हाल्ने, हत्तप्त रिस नमर्ने।

बालबच्चामा यस्तो खालको समस्या भयो भने, चिन्ता लाग्छ नि हैन ....

यी कुराहरू अस्थायी समस्या पनि हुनसक्छन् अथवा बालबच्चामा वृद्धि-विकासका समस्याहरू, विशेष गरी वृद्धि-विकास अपाङ्गता रहेको पनि हुनसक्छ।



### वृद्धि-विकास अपाङ्गता भन्नाले

"वृद्धि-विकास अपाङ्गता" भनेको, मस्तिष्कको संयन्त्रको वृद्धि-विकाससँग सम्बन्धित, धेरैजसो जन्मिदै लिएर आएको अपाङ्गता हो। वृद्धि-विकास अपाङ्गता अन्तर्गत, तलको चित्रमा देखाइए जस्तै धेरै प्रकारहरू हुन्छन्। एउटै अपाङ्गता भएपनि विशेषता अभियन्त गर्ने तरिका व्यक्ति अनुसार फरक पर्ने गर्दछ। साथै, एक भन्दा धेरै वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू पनि हुन्नन्।

बोलिको वृद्धि-विकास ढिला  
हुने पनि हुनसक्छ

व्यापक वृद्धि-विकास अपाङ्गता  
(प्रिमिजिव डेम्पलाम्पन्ट डिसअर्डर)  
(अटिजम स्पेक्ट्रम डिसअर्डर ASD)

अटिजम

अस्थायिक रुचि, व्यवहार भएको  
एस्पर्स सिन्ड्रोम

- बोलीको वृद्धि-विकासमा ढिलाइ  
(एस्पर्सिङ रुचि, बोलीको ढिलाइ देखिन्दैन)
- कुराकानी अर्थात कम्प्युनिकेशनमा मुश्किल
- पारस्परिक / सामाजिक सबैचको समस्या
- एके पाराको गतिविधि एकार्पणी रुचि, एके तिर लागिपर्ने
- व्यवहारमा चाहिने भन्दा बढी प्रतिक्रिया दिने वा प्रतिक्रिया नै नदिने, अङ्क नुस्चाउने आदि

सावधानी अपानाउन नसक्ने अपाङ्गता AD/HD  
(एटेन्सन डेफिसिट हाइपर एक्टिविटि डिसअर्डर)

(एटेन्सन डेफिसिट / हाइपर एक्टिविटि डिजिज, एटेन्सन डेफिसिट / हाइपर एक्टिविटि डिसअर्डर)

- ध्यान केन्द्रित गर्न नसक्ने
- आवेशमा काम गर्ने
- एकाग्र नरान्सक्ने

पढाइमा गाहो हुने लर्निङ डिसअर्डर LD  
(पढाइमा कुनै विशेष क्षिमेको दुबलता  
अर्थात सेप्सिफिक लर्निङ डिजिज, स्पेसिफिक लर्निङ डिसअर्डर)

- समग्र बोलिको वृद्धि-विकास ढिला भएको छैन तर,  
"पढाइ", "लेख्न", "हिसाब गर्न" मध्ये कुनै न कुनैमा धेरै कमजोर

\* यस बाहेक, टोरेट्स सिन्ड्रोम (जे पायो तेही बोल, मुख बिगार्न, जितको कुनै भाग बड्याउने आदि), स्टटरिड अथवा स्ट्रामरिड (मक्कभाउने), डेप्लमेन्ट को अडिनेशन डिसअर्डर (अर्लैंग मिलाउन रुप्तर्पने कार्य वा खेलमा लाय मिलाउन नसक्ने) अदिराई धेरै वृद्धि-विकास अपाङ्गतामा गार्किरण गरिएको छ।

### गाउँपालिका / नगरपालिकाले गर्न स्वास्थ्य चेकजाँचमा सहभागी होअँ

गाउँपालिका / नगरपालिकाको कार्यालयमा, निःशुल्क दुधेबालको स्वास्थ्य चेकजाँच गर्ने गरिएको छ।

बालबच्चाको स्वास्थ्य या वृद्धि-विकासको स्थिति चेक गर्नको लागि महत्वपूर्ण अवसर हुनसक्छ। जसरी भएपनि सहभागी होअँ।

- चिकित्सकद्वारा स्वास्थ्य परीक्षण हुन्छ। स्वास्थ्य चेकजाँचको खर्च, सबै ० येन हो।
- विभिन्न स्वास्थ्य चेकजाँचको समय भने स्थानीय निकाय अनुसार फरक पर्दछ। कृपया सरकारी (वडा) कार्यालयमा बुझनुहोला।
- हरेक स्वास्थ्य चेकजाँच अनुसार, सहभागी हुन सकिने उमेर निर्धारण गरिएको छ।

#### [ दुधेबालक स्वास्थ्य चेकजाँच ]

बालबच्चा 3 देखि 4 महिना पुगेको बखत स्वास्थ्य कर्मसँग चिन्ता लागेको कुराको बारेमा परामर्श गर्न सकिन्छ। पोषणविद्ये दुधको अलावा खुवाउनु पर्ने पोषणको बारेमा बताइदिनुहुन्छ।

#### [ १ वर्ष ६ महिनाको बच्चाको स्वास्थ्य चेकजाँच ]

बालबच्चा १ वर्ष ६ महिना भएपछि २ वर्ष पुग्न अघि सम्मको अवधि स्वास्थ्य कर्मसँग चिन्ता लागेको कुराको बारेमा परामर्श गर्न सकिन्छ।

#### [ ३ वर्षको बच्चाको स्वास्थ्य चेकजाँच ]

बालबच्चा ३ वर्ष भएपछि ४ वर्ष पुग्न अघि सम्मको अवधि उचाइ तथा वजन नापिन्छ। पिसाब जाँच हुन्छ। स्वास्थ्यकर्मी, पोषणविद्य, मनोविद्यहरूसँग चिन्ता लागेको कुराको बारेमा परामर्श गर्न सकिन्छ।

#### [ स्कूल प्रवेश समयको स्वास्थ्य परीक्षण ]

बालबच्चा प्राथमिक स्कूल प्रवेश गर्नु भन्दा अधिल्लो वर्षको सेष्म्बर तिर, गाउँपालिका / नगरपालिकाको शिक्षा परिषदबाट सूचना प्राप्त हुन्छ भन्न गर्ने योजना रहेको प्राथमिक स्कूलमा गएर, स्कूल प्रवेश समयको स्वास्थ्य परीक्षणमा सहभागी होअँ।

#### [ स्कूल प्रवेश परामर्श ]

शिक्षा परिषद या शिक्षाकेन्द्रले अपाङ्गता भएको तथा प्राथमिक स्कूलको दैनिक क्रियाकलाप सम्बन्धि चिन्ता भएका अभिभावकलाई बालबच्चा बारे परामर्श दिने गरेको छ।

स्कूल प्रवेश परामर्शको लागि आयोइन्टर्मेन्ट (समय लिने) आवश्यक छ। आयोइन्टर्मेन्ट (समय लिने) बारिमा, शिक्षा परिषदमा सोध्नुहोला।

#### [ अपाङ्गता भएका बालबच्चाको लागि शिक्षा ]

बालबलिकाले कहाँ शिक्षा प्राप्त गर्ने भन्ने कुरा, अभिभावक या बालबलिकाको विचारलाई अधिकतम कदर गर्दै,

शिक्षा परिषदले निर्णय गर्दछ। प्राथमिक स्कूलमा, "विशेष सहायता कक्ष" या "विशेष पढाइको कक्ष" हुन्छन्।

"विशेष सहायता स्कूल", गहन मात्रामा अपाङ्गता भएका बालबच्चा पढेने स्कूल हो।

"विशेष सहायता कक्ष" या "विशेष सहायता स्कूल" को अवलोकन गर्न सकिन्छ। शिक्षा परिषदमा सोध्नुहोला।



## परामर्श गरौं

बालबालिकाको विशेषता या वृद्धि-विकास हुने तरिका व्यक्ति पिछे फरक पर्दछ। चिन्ता लागेको कुरा भएमा चाँडै नै परामर्श गरेर, बालबच्चाको विशेषतासँग मिले व्यवहार गर्नु महत्वपूर्ण हुन्छ।



- बच्चा हुक्काउने चिन्ता होस् या बालबच्चाको वृद्धि-विकास सम्बन्धि चिन्ता लागेको कुरा होस्, पहिला गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्वास्थ्यकर्मीसँग परामर्श गरौं।
- बाल नर्सरी स्कुल / किन्डरगार्टेन गइरेहेको भएमा, बालबच्चाको स्थिति बारे, समय-समयमा नर्सरी शिक्षकहरूसँग राम्रोसँग छलफल गरौं।
- गाउँपालिका / नगरपालिका अनुसार वृद्धि-विकास परामर्श कर्मचारी द्वारा व्यक्तिगत परामर्श या घुम्ती परामर्श सेवा दिने गरिएको छ।
- गाउँपालिका / नगरपालिका अनुसार अभिभावक र बालबच्चा सँगसँगै जान मिले बच्चा हुक्काउने सहायताको कक्षा पनि खुलेको छ। बालबच्चाको वृद्धि-विकासको लागि मिल्दो व्यवहार कसरी गर्ने भन्ने अध्ययन गर्न सकिन्छ।

## अस्पताल बारेमा

विशेषज्ञ चिकित्सक (बाल चिकित्सक, बाल मनोचिकित्सक) द्वारा वृद्धि-विकास अपाङ्गताको चेकजाँच या निदान गरिन्छ। चिकित्सकद्वारा स्वास्थ्य परीक्षण गराउन चाहनुभएको भए, निम्नानुसारको तयारी गरौं।



- विशेषज्ञ चिकित्सक भएको अस्पताल खोजौं। गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्वास्थ्यकर्मी या वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएकाको लागि सहायता केन्द्र आदिमा परामर्श गरौं (थैरेजसो अस्पतालहरूमा अपेइन्टमेन्ट प्रणाली अर्थात समय लिएर मात्र जानुपर्ने हुन्छ)
- पहिलो पटक स्वास्थ्य परीक्षणमा जाँदा स्वास्थ्य बिमा प्रमाणपत्र र मातृशिशु स्वास्थ्य पुस्तिका लिएर जाओ।
- बालबच्चाको बारेमा चिन्ता लागेको कुरा होस् या घर वा बाल नर्सरी स्कुलमा उनीहरूले गर्ने व्यवहार बारेमा, अग्रिम रूपमा सङ्कलन गरेर, लेखेर राखेमा राम्रो होला।  
जाँच, व्यक्तिगत थेरापी

अस्पतालमा आवश्यकता अनुसार, विशेषज्ञ कर्मचारीले जाँच या व्यक्तिगत थेरापीद्वारा उपचार गरिन्छ। यस जाँच अन्तर्गत, बैंद्रिक / वृद्धि-विकास जाँच, श्रवण शक्ति जाँच, इलेक्ट्रो-एस्फोलोग्राम (मस्तिष्कीय तरङ्ग) जाँच आदि पर्दछन्। व्यक्तिगत थेरापी अन्तर्गत फिजिकल थेरापी, अक्रूपेसनल थेरापी, स्पिच हियरिंड थेरापी, साइको थेरापी रहेका छन्।

बालबच्चालाई वृद्धि-विकास अपाङ्गता भनेर निदान गरिएमा...

बालबच्चालाई वृद्धि-विकास अपाङ्गता भनेर निदान हुँदा, चिन्ता लाग्नु स्वभाविक नै हो। यद्यपि, परिवेश राम्रो बनाउने उपायहरू या उचित व्यवहार गर्ने तरिकाहरूबाट, बालबच्चाको स्थिति निरन्तर रूपमा राम्रो हुँदै जानेछन्। व्यवहार गर्ने तरिका बारेमा, ईन्चार्ज रहेका चिकित्सक या विशेषज्ञ कर्मचारी समक्ष परामर्श गरौं।



## वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएकाको लागि सहायता केन्द्र बारेमा

वृद्धि-विकासमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सहायता सम्बन्धि ऐन बारेमा

जापानमा "वृद्धि-विकासमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सहायता सम्बन्धि ऐन" भनिने कानून रहेको छ। वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएका व्यक्ति (बालबालिका देखि वयस्क सम्म) या निजको परिवारको सहयोगार्थ बनेको कानून हो।

वृद्धि-विकासमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सहायता सम्बन्धि ऐनले, वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएका बालबालिका स्वस्थ रूपमा हुँकर, निजको परिवार दुक्क भएर बच्चा हुक्काउन सक्ने स्थानीय समाज निर्माणको लक्ष्य राखेको छ।

वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएकाको लागि सहायता केन्द्र बारेमा

वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएका व्यक्ति या निजको परिवार दुक्क भएर जीवनयापन गर्न सक्नेगारी, स्थानीय क्षेत्रमा विभिन्न परामर्श निकायहरू स्थापित रहेका छन्।

"वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएकाको लागि सहायता केन्द्र" ले, प्रत्येक प्रान्तहरूमा हुने सहायताको केन्द्रीकृत भूमिका निवाह गरिरहेका छन्। सबै प्रान्तहरू तथा सरकारी अध्यादेशमा तोकिएको शहरहरूमा छन्।

०राष्ट्रभारीको वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएकाकोलागि सहायता केन्द्र सम्बन्धि जानकारी तलको वेबसाइटमा राखिएको छ।

वृद्धि-विकास अपाङ्गता जानकारी तथा सहायता केन्द्र

<http://www.rehab.go.jp/ddis/>

वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएकाको लागि सहायता केन्द्र बारेमा

केन्द्रको नाम:

सम्पर्क स्थल:

## अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पुस्तिका बारेमा

अपाङ्गता भएको इङ्गित गर्ने पुस्तिका (अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पुस्तिका) भएमा, अपाङ्गताको प्रकार या हृद(श्रीणी) अनुसार, विभिन्न कल्याण सेवा (भत्ता रकम आदि) उपयोग गर्न सकिन्छ। पुस्तिका चाहिएको व्यक्तिले, सकारारी (वडा) कार्यालयमा प्रक्रिया अपनाउन पर्दछ।

पुस्तिकाहरू, अपाङ्गताको प्रकार अनुसार "नर्सिङ पुस्तिका", "मानसिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिको स्वास्थ्य कल्याण पुस्तिका", "शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पुस्तिका" गरी ३ प्रकारका छन्।

- \* यो पुस्तिका भयो भने, कल्याण सेवा प्राप्त गर्न बखतको प्रक्रिया सरल हुन्जान्छ।
- \* भत्ता रकम आदिको राशि भने, अपाङ्गताको प्रकार या हृद(श्रीणी) अनुसार फरक हुन्छ।
- \* दायरामा पर्ने व्यक्ति, सेवाको विषयहरू, गाउँपालिका / नगरपालिका अनुसार केही फरक हुनसक्छ।

विस्तृत रूपमा, यहाँहरूको बसोबास रहेको गाउँपालिका / नगरपालिकाको कल्याण ईन्वार्जको काउन्टरमा सोधुहोस्।

障害者手帳

## सन्दर्भ सामाजी स्वरूपको जानकारी



◆ निर्धारित स्थायी बसोबासी विदेशी नागरिक सम्बन्धि नीतिको पोर्टल साइट [मन्त्रीपरिषद व्याबिनेट अफिस] परान्ताहरूको अन्तर्राष्ट्रिय भेटघाट समितिमा टेलिफोन परामर्श काउन्टरको सूची हर्न सकिन्छ। <https://warp.da.ndl.go.jp/info:ndljp/pid/11125722/www8.cao.go.jp/teiju-portal/jpn/>

◆ टेलिफोन परामर्शद्वारा दिइने जानकारी सेवा AMDA अन्तर्राष्ट्रिय चिकित्सा जानकारी केन्द्र

यहाँहरूको मात्रभाषाबाट उपचार गराउन सकिने चिकित्सा निकाय चिनाउने या, चिकित्सा कल्याण प्रणालीको मार्गार्दिशन दिने गरिन्छ (\*बुझ्न सकिने सजिलो जापानी भाषामा सेवा प्रदान गर्ने गरेका छौं)।

टेलिफोन नम्बर : 03-6233-9266 <http://amda-imic.com/>



◆ Google अनुवाद [विकास: google,inc]

यो टेक्स्ट अनुवाद, व्यापरा अनुवाद, हात लखन अनुवाद, स्वर अनुवाद गर्न सकिने एसिकेशन हो। डाउनलोड गर्न होस् या प्रयोग गर्न, सबै निश्चित हुन्छ।

◆ विभिन्न भाषाको स्वर अनुवाद गर्ने एसिकेशन VoiceTra

यो बोल्यो भने विदेशी भाषामा अनुवाद गरिदिने स्वर अनुवाद गर्ने एसिकेशन हो।

यसमा अनुवाद गर्न सकिने भाषाहरू 31 ओटा छन् र, डाउनलोड गर्न होस् या प्रयोग गर्न सबै निश्चित हुन्छ।

<http://voicetra.nict.go.jp/>

◆ CLARINET मा स्वागत छ समग्र स्कूल शिक्षा सम्बन्धि जानकारी साइट [शिक्षा मन्त्रालय]

विदेशमा बसे बालबालिकाको शिक्षा, देश फिर्ता, विदेशी बाल विद्यार्थी शिक्षा आदि सम्बन्धि वेबसाइट हो।

[http://www.mext.go.jp/a\\_menu/shotou/clarinet/003.htm](http://www.mext.go.jp/a_menu/shotou/clarinet/003.htm)

◆ वृद्धि-विकास अपाङ्गता शिक्षा प्रवर्द्धन केन्द्र

वृद्धि-विकास अपाङ्गता भएका बालबालिकाको सहायता तथा गाइडेन्स विधि, वृद्धि-विकास अपाङ्गता सम्बन्धि अनुसन्धान या पठन सामग्री, टेवा दिने उपकरणहरू हर्न सकिन्छ। साथै, शिक्षकहरूको लागि हुने भिडियोद्वारा प्रशिक्षण लेक्चर या, राष्ट्रको नीति तथा कानुनहरू पनि हर्न सकिन्छ।

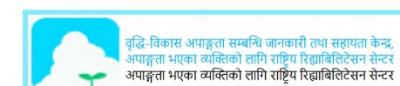
[http://icedd\\_new.nise.go.jp/](http://icedd_new.nise.go.jp/)

【मुद्रण】 अपाङ्गता भएका व्यक्तिको लागि

राष्ट्रिय रिहाबिलिटेशन सेन्टर एवम् योजना तथा सूचना विभाग

वृद्धि-विकास सम्बन्धि अपाङ्गताको जानकारी तथा सहायता केन्द्र

<http://www.rehab.go.jp/ddis/>



【मुद्रण】  
2018 नोभेम र  
(2021 मार्च, आंशिक रूपमा संशोधित)